

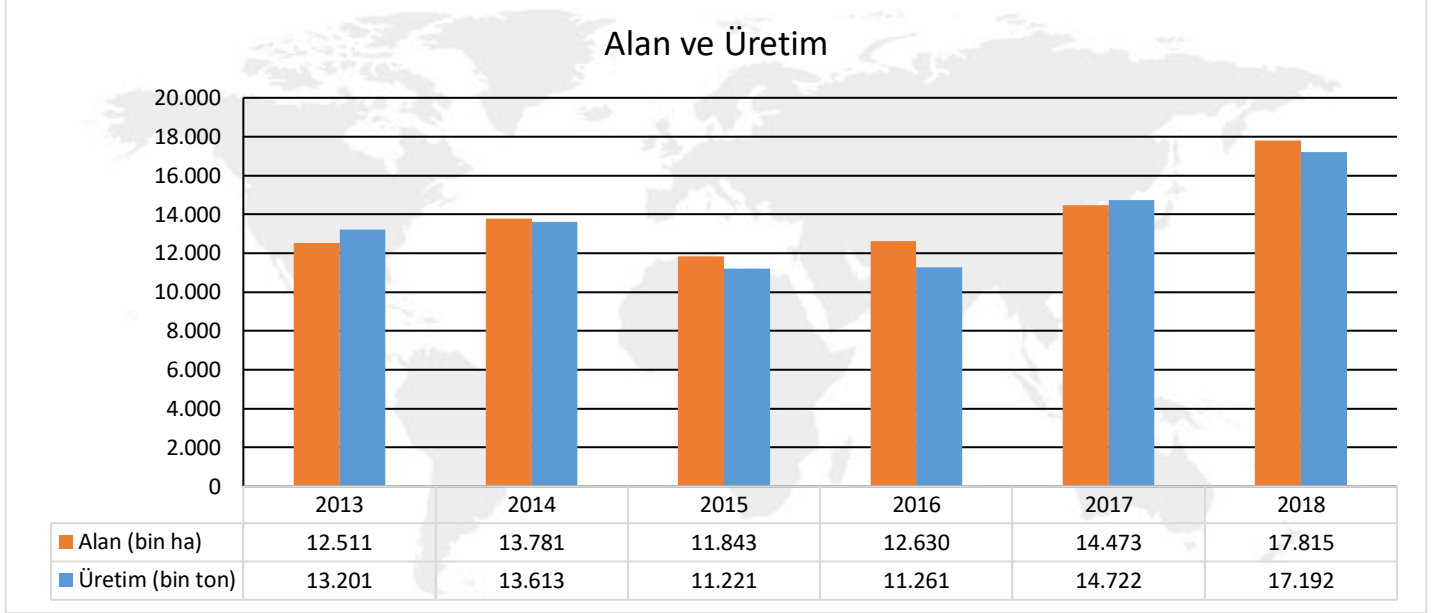

ÜRÜN MASALARI NOHUT BÜLTENİ

SAYI: 9

TEMMUZ 2020

DÜNYADA NOHUT

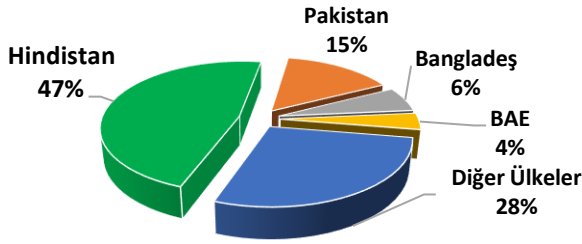
Kaynak: FAO

2018 yılı FAO verilerine göre dünyada 17,8 milyon ha alanda 17,2 milyon ton üretilen nohutta, 2017 yılı 102 kg/da olan dünya verim ortalaması, 2018 yılında 96 kg/da olarak gerçekleşmiştir.

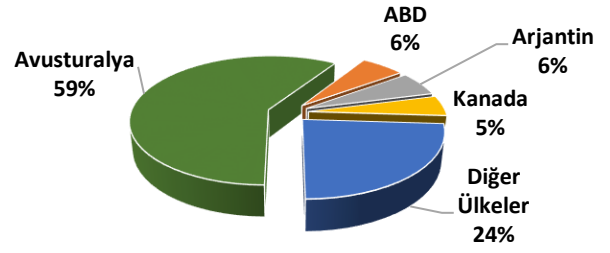
2018 yılı FAO verilerine göre dünya sıralamasında alan olarak 5. sırada, üretim olarak 3. sırada yer alan Türkiye, verim sıralamasında ise 26. sıradadır.

İklimsel koşullar ile hastalık ve zararlı gelişimlerine bağlı olarak önemli üretici ülkelerde alansal azalmalara bağlı rekolte düşüşleri beklenmekle birlikte yaşanan pandemi kaynaklı talep artışı doğrultusunda İngiltere’de baklagil üretimi giderek artmaktadır. Önceleri iklimsel koşullar gereği bezelye ve türevleri yetiştirilen ülkede hali hazırda nohut ve mercimek üretimini geliştirmek üzere çalışmalar yapılmaktadır. Üretimle doğru orantılı olarak tüketimi de artırmak amacı ile ürünlerin konserve olarak piyasa arz kapasitesinin artırılması, alerjen içermeyen bitki proteini içeren alternatif ürünlerin geliştirilmesine yönelik çalışmalar devam etmektedir. Bezelye, mercimek ve fava fasulyesi protein konsantrelerinden bir dizi bitki bazlı ürün oluşturmak için 11,3 milyon \$’lık proje başlatılmıştır.

Nohut İthalatı (2017)

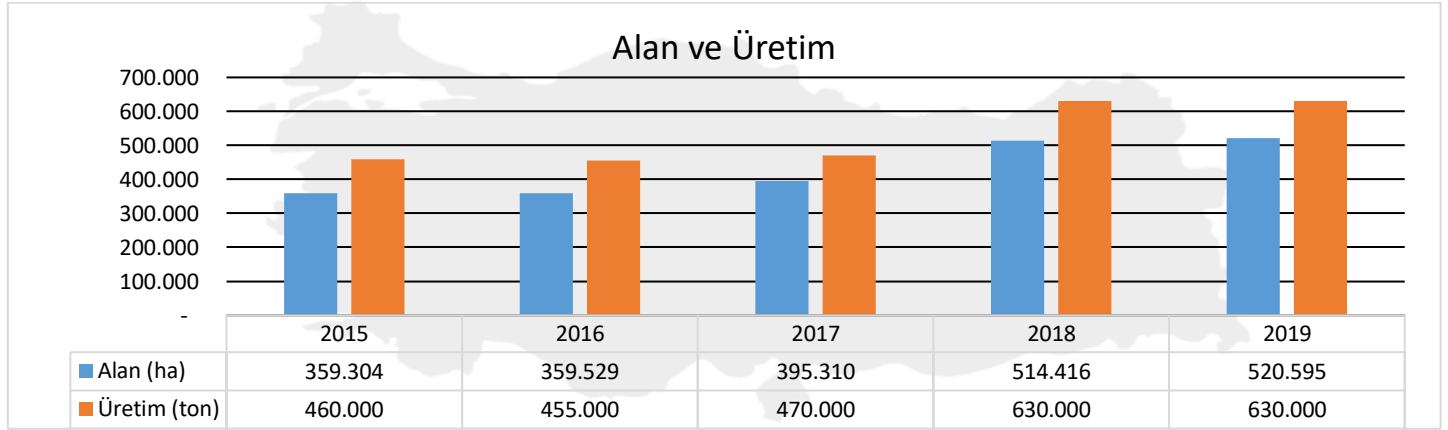
Nohut İhracatı (2017)

Kaynak: FAO

2017 yılı ithalat miktarındaki artışta Hindistan önemli bir rol oynamıştır. **2016 yılı Hindistan ithalatı 873.542 ton** iken **2017 yılında bu rakam 1.553.069 tona** ulaşmıştır. Türkiye ise ithalatta 182 ülke arasında 6. sırada, ihracatta ise 103 ülke arasında 12. sırada yer almaktadır.

TÜRKİYE'DE NOHUT

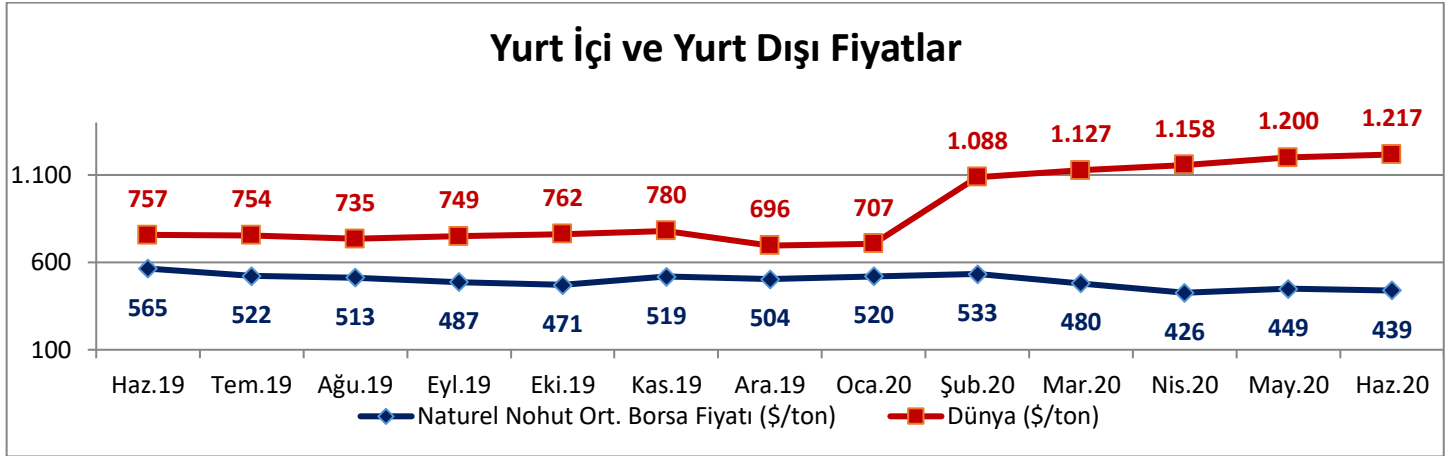
Kaynak: TÜİK

Ülkemizde uygulanan destekleme programları ve Nadas Alanlarının Daraltılması (NAD) gibi başarılı projeler sayesinde nohut üretimimiz artmıştır. Nohut üretim alanlarında 2003-2015 yılları arasında alansal olarak daralma mevcut iken 2016 yılı itibarı ile üretim alanlarında artış yaşanmıştır. Ayrıca henüz istenilen düzeyde olmasa da verimde de artış söz konusudur. 2002 yılında **98 kg/da** olan verim, 2019 yılında **122 kg/da** olarak gerçekleşmiştir. TÜİK 2018/2019 pazarlama yılı verilerine göre Türkiye yıllık tüketimi **465 bin ton**, kişi başı nohut tüketimi **5,7 kg/yıl** ve yeterlilik oranı **% 114**'tür.

Yaşanmakta olan pandemi diğer baklagillerde olduğu gibi nohutta da talep artışına neden olmuştur. Bununla birlikte Türkiye nohut stokları ülkemizin ihtiyacını karşılayacak seviyenin üzerindedir. TÜİK I. tahminine göre 2020 üretim sezonunda 630 bin ton üretim beklenmektedir. Ancak iklimsel koşullarda herhangi bir sorun yaşanmaması, yaygın hastalıkların daha az görülmesi nedenleri ile 650 bin ton civarında rekolte gerçekleşmesi beklenmektedir.

Ülkemiz yurt içi borsa fiyatları, yurt dışı fiyatlarının altında seyretmektedir. Uluslararası standartlarda kalite değerlendirmesinde ürünün **tane büyüklüğü** dikkate alınmaktadır. Gen kaynağı olduğumuz çeşitler çoğunlukla ufak tane yapısından dolayı yurt dışı piyasada değerinin

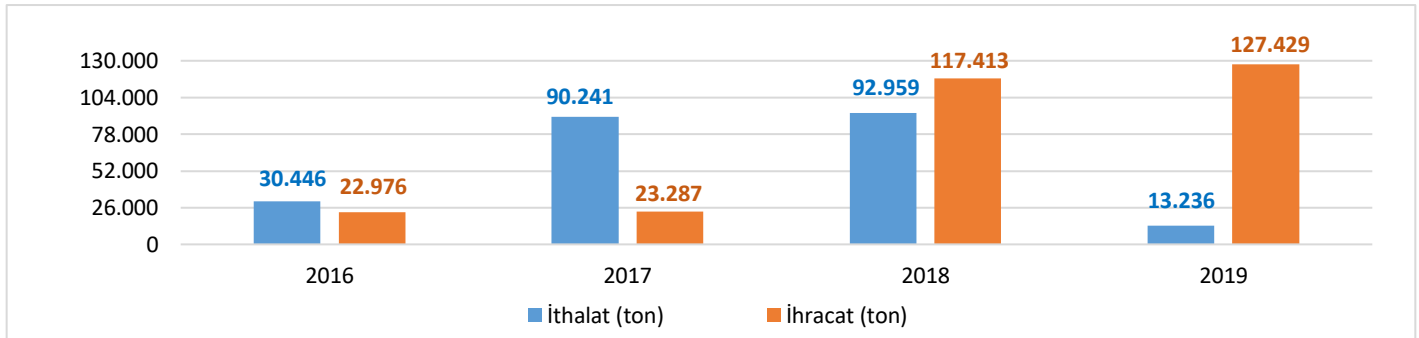
altında işlem görmektedir. **Pandemi etkisi ile yurt dışı fiyat artışları devam etmekle birlikte yurt içi fiyatlarda artış bulunmamaktadır.**

Kaynak: STATUP, Mersin Ticaret Borsası, T.C. Merkez Bankası ilgili yıl/ay dolar kuru alınmıştır.
(Yurt dışı Şubat ayı itibarı ile Meksika 10 mm esas alınmıştır.)

Haziran ayı süresince yurt içi naturel nohut ortalama borsa fiyatları 3.000 TL/ton (439 \$/ton) civarında seyretmiştir. Yurt dışı piyasalarda ise Meksika 10 mm nohut 1.200 \$/ton ile 1.235 \$/ton arasında işlem görmüştür.

DIŞ TİCARET

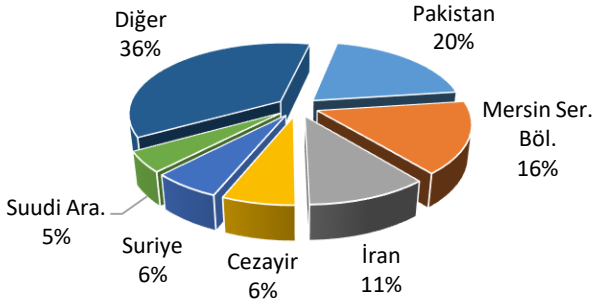

Kaynak: TÜİK, GTİP No: 7132000011, 7132000019

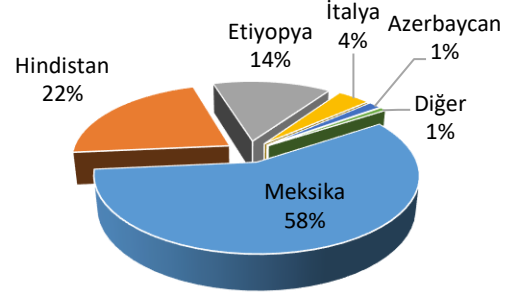
2019 yılı ithalat miktarı 13.236 ton ile 12,7 milyon dolar iken ihracat miktarı ise 127 bin ton ile 76,2 milyon dolara ulaşmıştır. 2019 yılının ilk beş ayında nohut ithalatı 4 bin ton, ihracatı ise 55 bin ton iken 2020 yılının ilk beş ayında toplam ithalat miktarı 11 bin ton, ihracat miktarı 52 bin ton olarak gerçekleşmiştir. Pandeminin etkisi ile 2020 yılı ilk beş aylık ihracatında Pakistan, Lübnan, Almanya ve Suriye öne çıkmıştır. **İthalat ve ihracat arasındaki değer farkı ülkemiz lehine 22,4 milyon dolar** olarak gerçekleşmiştir.

Leblebi olarak da dış ticarete konu olan nohutta 2019 yılında **11 bin ton** karşılığı **15,7 milyon dolarlık** ihracat gerçekleşmiştir. 2019 yılı ilk beş aylık süreçte leblebi ihracatı yaklaşık **4 bin ton karşılığı 6,7 milyon dolar** iken 2020 yılı ilk beş aylık süreçte leblebi ihracatı **5,7 bin ton karşılığı 7,4 milyon dolardır**. Tunus, Yunanistan, Almanya ve İspanya leblebi ihracatında önemli paya sahip ülkelerdir.

İhracatın Ülkelere Dağılımı

İthalatın Ülkelere Dağılımı

Kaynak: TÜİK, GTİP No: 7132000011, 7132000019

DEĞERLENDİRME

- 2020 yılı TMO alım fiyatı 3.350 TL/ton olarak açıklanmıştır.
- 2020 üretim sezonu ekilişleri ülke genelinde tamamlanmıştır. Bitki gelişimleri normal seyrinde devam etmektedir.
- Gaziantep, Mardin, Şanlıurfa illerimizde hasat tamamlanmış olup Diyarbakır ilimizde hasatların tamamlanma oranı %50 civarındadır. Diğer bölgelerimizde ise bitki gelişimleri coğrafi farklılıklara göre değişmekle birlikte normal seyrinde devam etmekte olup ekilişlerin yoğun olarak gerçekleştiği İç Anadolu Bölgesi'nde hasatların Ağustos ayında yoğunlaşması 15 Eylül itibarı ile tamamlanması beklenmektedir.

HAZIRLAYAN

Bitkisel Üretim Genel Müdürlüğü
Tarım Havzaları Daire Başkanlığı

☎ 0 312 258 84 03

✉ urunmasalari@tarimorman.gov.tr